www.svoboda-news.com

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 242. Джерзи Сити, Н. Дж., субота, 17. жовтня, 1925.

VOL. XXXIII. No. 242. Jersey City, N. J., Saturday, October 17. 1925. THREE CENTS

Робітничі юнії проти творення робітничої партії.

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 15. жовтня. — Американська Федерація Праці постановила на нинішному засіданню своєї конвенції не попирати творенне нової політичної, спеціяльно робітничої партії в Америці. На рішенне конвенції вплинула очевидно невдача сенатора Ла Фолета при послідних парляментарних виборах.

Конвенція вирішила теж справу відносин до большевицького уряду в Москві, відкидаючи проекти про зближення до нього та похвалюючи політику президента Кулиджа щодо відмови признати сей уряд.

Конвенція перейшла відтак до вибору нового уряду Американської Федерації Праці. Тимчасового президента Ґріна вибрано знова президентом і то одноголосно, серед великої овації. З ним ввійшли до нового уряду по більшости старі урядники юнії.

СМЕРТЬ ТРОХ РОБІТНИКІВ У ПІДЗЕМНІЙ ЗЕЛІЗНИЦІ.

НЮ ЙОРК, 15. жовтня. — Поспішний поїзд підземної зелізниці наїхав нині коло 3. години сполудня коло стації на 110. Вулиці на Лексинґтон Евеню на громадку робітників, які чистили зелізничі тори зі сміття та вбив трох з них на місци. Причиною нещастя було те, що сторож, який звичайно стоїть коло робітників та дає їм сиґнали про надходячі поїзди, зійшов зі свого становища.

НОВИЙ ВИНАХІД У РАДІЮ.

ҐЛУСТЕР, Мессечузетс, 14. жовтня. — Гейз Гемонд робив перед знатоками радія з департаменту фльоти проби зі своїм новим відкриттєм на поли радія, яке може мати велике значінне для будучности. Він переслав при помочи одної „труби" рівночасно 8 депеш. Він також доказав знатокам, що йому нарешті вдалося відкрити спосіб заховати повну тайну депеш.

АМЕРИКАНЦІ ЗАКЛАДАЮТЬ ГУМОВУ ДЕРЖАВУ.

НЮ ЙОРК, 14. жовтня. — Гумове підприємство „Файерстон Тайер енд Робер Ко." збирається вложити 100 міліонів долярів на заложенне великих гумових плянтацій в Африці.

Плянтації мають бути основані в муринській республиці Ліберії. Підприємство малоби дістати від сеї республики великі концесії в середині африканських пралісів. На сих концесіях підприємство насадилоби гаї гумових дерев, які моглиб колись осягнути простір міліона акрів.

Сим способом Американці перебралиби в свої руки продукцію гуми, яка відграє важну ролю в новочасній комунікації.

НОВА РАДІОВА СТАЦІЯ НА ЛЕДОВІЙ ПІВНОЧИ.

ОТАВА, Канада, 14. жовтня. — В місцевости Аклавику, що лежить при ріці Мекензі, яких 1,300 миль від Едмонтону, а понад 125 миль поза підбігуновим колом, відкрито торговельну радіову стацію.

Буде се найдальше на північ висунена радіова стація. Буде вона лучити з цивілізованим світом сі ледові краї, в котрих живуть звірі, що дають дорогі футра, та котрі мають у нутрі богаті поклади нафти.

ОСТРА КРИТИКА ФЛЬОТНИХ КОМАНДАНТІВ.

ВАШИНҐТОН, 14. жовтня. — Віцеадмірал Вілієм Симс станув нині яко свідок перед покликаною президентом Кулиджем слідчою комісією для воздушних справ і в своїх зізнаннях критикував остро теперішний заряд фльоти. Говорив він, що американська военна фльота виказує великі недостачі головно тому, бо на високих місцях засідають молодики без відповідного до їх становища досвіду. На думку свідка, сі непорядки завів ще Вилсонів міністер фльоти Деніелс.

ПРИЗНАВСЯ ДО ВБИВСТВА БАТЬКА.

АЛИСОН, Айова, 14. жовтня. — Ворен Вендервурт, 17-літний хлопчина, признався перед судом, що він вбив свого батька, котрий був пропойдиником, та тяжко покалічив вистрілом з рушниці свою матір.

Матір продала всю хатну обстанову та вживає всю асекурацію, яку вона дістала на основі смерти свого мужа, щоби виратувати сина від смертної кари.

ПОДОРОЖНИЯ ВЕРТАЄ З НЕБУВАЛОЮ ДОБИЧЕЮ.

НЮ ЙОРК, 14. жовтня. — На корабли Гомерику приїхав сюди Бенджемин Бербридж, котрий якраз рік тому назад вибрався був зі своїм сином у пралиси Африки, щоби привезти до американських звіринців кожи один живий оказ найбільшої малпячої породи, горилля. Бербриджови справді вдалося зловити молоду самицю горилля, освоїти її та привезти живу до Америки. Має вона коло три роки життя, коло три стопи висомірки. Має вона коло три до 6 стіп висоти та 300 фунтів ваги. Її властитель каже, що, як її буде 15 літ та 150 фунтів ваги. Її властитель каже, що, як її буде 15 літ життя, вона буде мати до 6 стіп висоти та 300 фунтів ваги. Буде се одинокий оказ сього звіра у звіринци, бо всі другі горилі в неволі помирали дуже скоро.

ЗЕМЛЕТРУС В АРГЕНТИНІ.

БУЕНОС АЙРЕС, 14. жовтня. — Землетрус навістив нині місто Оран, в провінциї Сальті. Почався він коло 10. години рано та тревав кілька хвилин. Хоча потрясення не були сильні, все таки він ушкодив богато домів у місті Оран. З людий не погиб ніхто, хоча потрясення налякали немало все населення.

ПОЖЕНИЛИСЯ НАНОВО НА СТАРІСТЬ.

НЮ ЙОРК, 14. жовтня. — В одній протестантській церкві поженилися нині знову. Нараз Ґрант та пані Кері Вордел, котрі розвелися були 28 літ тому назад. Маючи нині 63 роки, вони [illegible]

ВІДДАЄ.

НЮ ЙОРК, 13. жовтня. — На німецькім кораблі Міхені приїхав сюди нині Анагаріка Джармапаля, директор буддійських місий в Індії. Каже він, що приїхав сюди ширити буддійську релігію в Америці. Він говорив, що коли Християнам вільно ширити свою віру в нехристіянських краях, то нехристіянам повинно бути вільно ширити свою віру в християнських.

ДЕЩО ПРО РІСТ ЧОЛОВІКА.

В першім році життя чоловік росте 20 центиметрів. Коли ж дальше ріс так скоро, то на 60-му році життя, виріс би на великана високого на 12 метрів. Цікаве, є теж, що мізок чоловіка розвивається лише до третього року життя. Опісля росте вже дуже мало. На десятому році життя дівчата пересічно є кілька центиметрів більші від хлопців. Пізнійше відношенне є противне. І так, чоловік вкінці пересічно більший 12 цм. від жінки. Голодуючий чоловік умірає щойно тоді, коли втратив більше як половину своєї первісної ваги тіла.

ОФІЦЯЛЬНЕ ЗВІДОМЛЕННЯ ПРО ВБИВСТВО ЦАРСЬКОЇ РОДИНИ.

Від часу вбивства царя Миколи II. і його родини советський уряд лише раз забирав голос про цю справу. Кілька днів після вбивства видано короткий урядовий комунікат, у якому повідомлювано, що царська родина вже не жиє. Тепер оголошено про вбивство докладнійше урядове повідомлення. Офіцяльна московська советська накладня „Красная нов" видала народний календар на 1926 р., в якому подано обширно й докладно про вбивство царя і його родини. Стаття ця п. з. „Вбивство Миколи II.". „Миколу II. і його родину тимчасовий уряд арештував і держав у царському уряді під домашнім арештом. Пізнійше відправили їх у глибоке запілля, до родинної місцевости їх старого приятеля і молебника божого Распутіна. Дня 4-го серпня 1917 спеціяльний поїзд привіз царську родину і цілу прислугу до Туменя, а відси кораблем до Тобольська. Тут жив Микола з родиною, плекаючи почування пімсти проти селян і робітників. Тут пережив він і жовтневу революцію. Пізнійше в осені почались гуртувати довкола царя протиреволюційні елементи, а це збудило сторожність Всеросійського Центр. Виконуючого Комітету і місцевого совету, а головно провіціонального совету Уральська: Були вісти про змову, на чолі якої був звісний реакціонер епископ Гермоген. Уральський совет у лютім 1918 року ухвалив перевести Романових до Екатеринбурга; на це дозвіл Всеросійський Виконуючий Комітет. Контрреволюційний рух зростав, тому Екатеринбург могли зайняти контрреволюціонери, які поспішали цареви на поміч. Рівночасно зявилося у місті і всюди більше контрреволюціонерів. Придумували, як би то освободити царя, заки ще білі зайняли місто. З усіх цих причин провіціональний совет Уральська мусів ухвалити розстрілення цілої родини Романових і в ночи з 16. на 17. липня 1918 р. виконано цей вирок".

ВИКАШЛЯВ ЗОЛОТЕ ПЕРО.

Дж. Е. Йонг, 28-літний мущина з Селем, Орегон, викашляв золоте перо, котре пілкнув, коли ще був малою дитиною. Кінець пера був ще в добрім стані, одначе боки були вижоблені, гейби виїжджені кислотою. Йонг мав напади кашлю ще від дитинства і був взагалі слабого здоровля.

ЯК ВИНАЙДЕНО ЛІТОГРАФІЮ?

Одного вечора в 19-ому столітті вернув хорист мінхенського театру Альойз Зенефельдер, до своєї вбогої кімнатки на піддашу. У руці в нього був 1) новий камінець до гостренна, 2) повідомлення про підвишку його платні, 3) печатка, потягнена друкарською фарбою. Бо хорист Зенефельдер, щоби приподобатися директорови театру, зобовязався відбивати на контрамарках ці знаки, які зміняється на кожде представлення. Вікно було відчинене. Ледви хорист поклав повідомлення на комин, а вже папір злетів і упав у мидницю, що була з водою. Зенефельдер вийняв папір із води, поклав на комин, а на папір приклав камінець до гостренна. Тепер печатка, потягнена друкарською фарбою, припадково доторкнулася каміння. Відбитка, що осталася на камінци, на другий день найшлась докладно зображена на воскому папері. Альойз Зенефельдер побачив це, подумав хвильку — і вже була винайдена літографія.

ВІДКИ ВЗЯЛАСЬ НАЗВА ЛІНЧ?

Суд способом лінчу має слідуючий початок. В урожайнім стейті Керолайна в другій половині 16-го століття лютували політичні боротьби. Французи, Еспанці й Брітійці воювали між собою за посіданнє цеї землі. В 1562 р. вдалося Французам оволодіти краєм, а небаром прогнали їх Еспанці і сами кріпко осіли тут. Наслідком цих безупинних боїв здеморалізовалося й місцеве населення. Невільники на силу освободилися з ярма, вешталися по краю, пілпідуючи й грабуючи. В цілій північній Керолайні пілпідування це перемінилось у загальну язву. У цей скрутний час визначався в краю Йосиф Лінч великою енерґією і рішучістю. При помочі кількох сміливих людей зловив кілька грабіжницьких ватаг і виновників зараз розстріляв. А що цей наглий суд вплинув на грабіжників, то край передав Лінчеви обовязки судді. Лінч стався паном життя і смерти приловлених злочинців, а карав строго. Йому дійсно вдалося запровадити лад і порядок, хоч при цьому наглому суді згинув певно й неоден невинний чоловік.

ПЕРША НАРКОЗА.

Як славний анґлійський лікар Сімонс, впровадив в Анґлії наркозу, щоби породи зробити безболісними, виступило проти нього все анґлійське духовенство. Головним їх арґументом було, що в біблії є написано: В терпіннях родитимеш твою дитину. Коли один епископ сказав це д-рові Сімонсові, відповів він: „То було би дуже сумно, колиб навіть священики знали біблію так мало. Бож і добрий Бог послугувався наркозою. Насамперед успав Адама, а щойно потім вийняв йому ребро".

ЛІТАКИ ЗІ СПАЛЬНЯМИ.

Один анґлійський часопис подає, що в найблищім часі мають бути побудовані в Анґлії аероплани, що міститимуть кабіни до спання. Літаки того нового типу мають курсувати між Берліном і Манчестером в Анґлії.

ЯК МЕШКАНЦІ ДЖАВИ ПЕРЕПИНЯЮТЬ ЗЕМЛЕТРУС.

Коли на Джаві дається запримітити землетрус (що буває там досить часто), то Джаванці кидаються на землю й кричуть при цьому голосно „Лені! Лені!" У віруванню Джаванців Лені є то страшна потвора в виді буйвола, але дуже велика й сильна. Потвора ця лежить на середині землі, жде там аж умре останній чоловік. Тоді потвора вийде на поверхню землі і зруйнує все. Коли потвора рухається й хоче піднестися, повстає землетрус. Це знають не лише люде, але також мудрі білі муравлі. Муравшкам цим Джавайці не заподіяли би кривди. Мурашки ті дуже мстиві і коли припадково хто вбє одну з них, то дух її дістається до середини землі і шепче сплючому Лені до вуха, що вмер уже останній чоловік. Тоді потвора простягає ноги й забірається встати — і так повстає землетрус. Щоби потворі доказати, що муравлиний дух говорив неправду, Джавайці кидаються на землю і кричать голосно, як лише можуть: „Лені! Лені" Тоді буйвол успокоюється й дальше спить аж поки дух якоїсь покривдженої мурашки знову не розбудить його.

ПОЧТОВІ ГОЛУБИ ПАЧКУЮТЬ КОКАЇНУ.

Детективи зі Скотленд-Ярда по довгих й тяжких зусилях вислідили, що пачкарі уживають почтових голубів до пересилки заборонених одурманюючих отруй, як кокаїни, з континенту до Анґлії. Пачкарська централя має бути в Лім-Гавзі — лондонському Чайна-тавн-і. Директора того підприємства ще не вислідили. Щоправда видалили з Анґлії багатого китайського пачкаря Чанґа, але пачкарство тим не припинилося.

ЛИСТАРІ НА ХІДЛЯХ.

В Данії є ще нині листарі, які морську вузину переходять на звичайних хіллях. У данських водах (які можна назвати свого рода озером) нема ані припливу ані відпливу. Вітер дує все з того самого боку й поверхня моря сильно хитається, так що ріжниця висоти нераз буває й два метри. Як вода є висока, то почтова комунікація між Боґе й Фаре відбувається правильно, почтар перепливає човном морський залив. Але море буває дуже часто плитке, а тоді човно осідоли. Тому листар стає на хіддї і чапає по 200 метрів широкім заливі, який ділить Боґе від Фаре. Возова почта буда би за коштовна, бо Фаре взагалі має лише три хутори.

ЧИСЛО ПЕРЕСТУПНИКІВ ПОДВОЛОСЯ.

Американський департамент справедливости оповістив 16. вересня, що від 1921 до 1925 р. число переступників подволося. Найбільший процент був тих, що були засуджені за зломання закона тверезости.

Пять европейських держав підписує вічний мир в Західній Европі.

ЛОКАРНО, Швайцарія, 15. жовтня. — Сьогодня Франція і Німеччина обіцяли ніколи більше не воювати.

Два історичні вороги погодились, що між ними має бути відмілітаризована Ренська полоса, якої жадна з обох держав ніколи не перейде, щоб напасти на другу. Анґлія й Італія обіцяли, що пійдуть з військовою помочю котрійнебудь з обох держав, котра нарушила би сю умову.

День 15-ого жовтня, 1925, мусить бути датою в історії, бо ся дата буде означувати установленне мира в найнебезпечнійшому місці в Европі, або буде датою зломання найвиразнійшого мирового приреченя, яке колинебудь в історії дві нації підписали.

Сьогодня в полудне в тутешньому судовому будинку над берегами тихого озера Маджоре два найбільші вороги подали собі руки і прирекли, що відтепер не будуть більше зі собою воювати, але всі можливі спори передадуть до вирішення мировому судови.

Члени тутешньої конференції кажуть, що ся умова важнійша від версайського мирового договору, бо сеї умови не накидується силою, а приймають її оба умовники добровільно.

Усу годяться в поглядї, що се найважнійша умова, яку колинебудь підписано в Европі.

Се властиво дві умови, одна Німеччини з Францією, а друга подібна Німеччини з Бельгією.

Конференція має скінчитись завтра, підписати умову мають представники Німеччини, Франції, Бельгії, Анґлії й Італії в Лондоні.

Сьогодня приїхав сюди італійський премієр Муссоліні, щоб підписати умову іменем Італії.

УМОВА З ПОЛЬЩЕЮ І ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНОЮ.

ЛОКАРНО, 15. жовтня. — Кромі умов Німеччини з Францією і з Бельгією приготовлюється тут умову Німеччини з Польщею і з Чехо-Словаччиною.

Умова з Чехо-Словаччиною вже так якби готова, але з Польщею ще не викінчена і не вирішена, бо Німеччина домагається таких застосоров, аби не була виключена можливість повороту коридора до Данцігу і Горішнього Шлеска до Німеччини. Німецька делеґація каже, що сподівається звороту сих земель мировим шляхом або через Лігу Народів або у випадку революції в Польщі і тому вона не хоче вирікатися змоги відібрати свої землі не военною дорогою.

Аліянти хотять погодити обі сторони, аби їх задоволити і довести до умови також і на східних границях Німеччини.

БОЙКОТУЮТЬ МУССОЛІНІЯ.

ЛОКАРНО, 15. жовтня. — Італійський премієр Муссоліні приїхав сюди з Італії автомобілем, а з ним ще пятьма автомобілями приїхали другі урядові і тайна поліція.

Він заїхав непомітно до приватної віллі.

На завтра запросив Муссоліні представників преси на принятте, але вони відмовились пійти з причини переслідування преси в Італії.

НІМЕЦЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ ПРОТИ УМОВИ.

БЕРЛІН, 15. жовтня. — Німецькі націоналісти виступають проти локарненської умови і заявляють, що будуть її поборювати.

НАДІЇ БОЛЬШЕВИКІВ НА УМОВУ З НІМЕЧЧИНОЮ.

МОСКВА, 15. жовтня. — Советські урядовці заявляють, що вони прикладають великі надії до російсько-німецького торговельного договору. Вони кажуть, що се доповнение рапальського договору. Сей договір, кажуть, принесе Росії не тільки торговельні але й політичні користи.

УЧЕНИЙ ОТРУЇВСЯ СВОЇМ ВИНАХОДОМ.

ЛОНДОН, 14. жовтня. — Вчера найдено непритомним відомого анґлійського ученого фізика професора Ґеролда Мексвелла Лефроя в його мешканню.

Він затруївся ґазом, який самий винайшов, і вже лежить непритомний кілька днів. Кажуть, що се був особливий і незвичайно сильний отруйний ґаз, якого тайну виробу знав лиш самий винахідник Лефрой, і коли він вже помер, так візьме і тайну продукції зі собою до гробу.

ДРУГИЙ СИЛАЧ ПОМЕР.

ЛОНДОН, 14. жовтня. — Сьогодня помер тут нагло великий силач і вчитель руханки Евген Сандов в 58 році життя. Він був родом з Кенігсберґа, у Східній Прусії.

ДОЩІ В МАРОКУ.

МАДРИД, столиця Еспанії, 14. жовтня. — З Марока (в Африці) повідомляють, що там зачались вже дощі, які утруднюють военні операції.

ЗАБОРОНЮЮТЬ ВЧИТЕЛЯМ БУНТУВАТИ ДІТИ.

МАДРИД, 14. жовтня. — Еспанське правительство заборонило учителям виголошувати в школі і поза школою соціялістичні промови.

Таксамо недавно зробило французьке правительство.

ПРОТИ ЖИДІВ І БОЛЬШЕВИКІВ.

БУДАПЕШТ, столиця Угорщини, 14. жовтня. — Мадярські і румунські націоналісти, хотяй ненавидяться і взаїмно готуються до найбутньої розправи, заключили умову про спільний фронт для боротьби проти Жидів і большевиків.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.
One year ..... $ 7.00
Six months $3.75
Three months ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00
В Джерзи Сити і Заграницею:
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

НОВЕ СТАНОВИЩЕ РОБІТНИЧИХ ЮНІЙ В СПРАВІ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

Сьогорічна конвенція Американської Федерації Праці, відбуваючася в нюджерськім місті Атлентик Сити, видала по довших дискусіях у резолюційній комісії нову заяву про заробітну заплату.

Після сеї заяви, в інтересі робітників лежить, щоби їх продуктивність збільшувалася і щодо скількости і щодо якости. Се можна осягнути через удержанне високого уровення робітничої заплати, бо лишень висока робітнича заплата може запевнити високу купну силу робітника. З тої причини висока робітнича заплата не лишень дає робітникам можність користати з усіх культурних здобутків, але й піддержує розвій промислу на певній висоті.

Зменчене зарібної заплати не лишень, що не приносить ніякої користи промислам, як се частенько говорять зле поінформовані обороні підприємців, але потягає за собою промислове й суспільне невдоволенне. Низька робітнича заплата потягає за собою обниженне продукції.

Виходячи з такого становища, конвенція Федерації Праці закликує американських зорганізованих робітників противитися всяким заходам обнижити робітничу заплату. Вона закликає підприємців, щоби вони старалися виругувати зі своїх підприємств рострату при виробленню товару, бо в той спосіб можна осягнути низькі ціни на товари, а високу робітничу заплату. На доказ сього, конвенція покликається на висліди розслідів, які в тій справі робили американські інжинерські товариства, з яких і виходить, що з непотрібної рострати добра по американських промислах 50 процентів треба приписати зарядови, а лишень 25 процентів робітникам, а других 25 процентів другим чинникам.

„Суспільна нерівність, промислова несталість та несправедливість мусить збільшатися, якщо дійсна робітнича заплата робітника, себто купна сила його заплати, не буде збільшатися відповідно до зросту творчої сили робітника, а день робочий не буде рівночасно обнижатися."

Ціла новість сеї заяви лежить у послідному уступі. В сьому уступі зорганізоване робітництво Америки відступає подекуди від свого дотеперішного становища в справі робітничої заплати. Досі юнії стояли або на становищи, що промислова праця має забезпечувати робітникови відповідну стопу життя, так звану американську життєву стопу, або на становищи, що за збільшену продукцію робітникови належиться збільшена заплата. Сі становища показалися непідходячими серед нових умов, коли підприємці стали поправляти продукцію передовсім через кращу технічну обставу фабрик, через заводженне кращих машин, дешевших средств порушування машин, такращою організацією робітничої сили в фабриці. Завдяки сим поліпшенням зростала творча сила фабрики, але питанне поправи робітничої заплати лишалося на боці. Фабриканти немовби заводили поправки поза плечима робітників. Фабриканти діставали більші зиски, а робітники лишалися на давному становищи, себто їх доля в порівнанню з поправою фабрикантів погіршалася.

Власне проти сього тепер виступає зорганізоване в юнії американське робітництво. Заява Американської Федерації Праці означає не що иначого, лишень те, що робітники домагаються і для себе частини того добра, яке спадає на американські промисли з поправи промислів. Американські робітники не то не дозволять вживати таких поправок для поґіршування своїх зарібків, але ще будуть вживати таких поправок яко основи для поправи своєї долі. Иничими словами, коли фабрика чи копальня заводить у себе якісь технічні поліпшення, то скористати з них повинні не самі тільки властителі та капіталісти, але й робітники. Коли властителям і капіталістам мають іти від сього кращі проценти, коли суспільности мають обнижатися ціни на товари, то й робітники повинні дістати підвисшенне заплати та скороченне робочого дня.

Становище се нове о стільки, що робітники домагаються поправи свого становища від кождої поправи продукції, хочби ся поправа продукції не була їх безпосередною та виключною заслугою. Ся новість певно неодному симпатикови необмеженої влади підприємця не припаде до вподоби. Консервативно настроєні люди, товариства й газети певно виступлять проти сього нового становища американського зорганізованого робітництва. Будуть доказувати несправедливість свого становища, будуть покликатися на старі становища, будуть навіть доказувати справедливість старого юнійного становища, тими самими людьми досі поборюваного.

Зорганізовані в юніях робітники будуть обороняти своє нове становище. Будуть певно обороняти словом і письмом, але не слово й письмо рішить про побіду чи упадок проголошеної ними засади, а їх зорганізована сила, яку вони потрафять поставити поза свою засаду. Иничими словами, коли зорганізовані робітники, які вміли поставити й проголосити нову засаду, потрафлять так само твердо стояти за сею засадою, не [illegible] перед напором противників, терпіти для неї, поки [illegible] не встануть, тоді засада побідить. Тоді мають те- [illegible]

ПІЗНАЙМО ОДНІ ДРУГИХ

(Допись з Оберн, Н. Й.)

Недавно тому була поміщена довша стаття на сторінках Свободи про гостину угро-руського хору при церкві св. арх. Михаїла з Бинґгемтон, Н. Й., у нашій місцевости Оберн, Н. Й.

Се справді було щиро-сердечне привитанне наших дорогих гостий-співаків і ми думаємо, що не запкодило би частійше такі прогульки відбувати.

Бинґгемптонські співаки знаючи, що й у нас істнує товариство Боян, з котрого членів складається наш церковний хор, запросили нас до себе також на гостину. По відїзді від нас наших дорогих гостий наші члени т-ва Боян зачали злегенька дискутувати над тим запрошенням на гостину до Бинґгемптону. „Але з чим би поїхати?" питали одні других. „Добре", каже один, „з Бинґгемтону приїхали співаки до нас і дали нам концерт; відспіваймо Службу Божу, і т. д., а з чим ми туди поїдемо? „Е, се байка", каже інший, „а ми що, може не уміємо співати? Поїдьмо і ми до них з подібною програмою! Відспіваймо концерт в суботу вечером і в неділю Службу Божу в їх церкві, от маєте віз і перевіз!" Рада в раду і ми рішились поїхати в гостину до Бинґгемптону в суботу, дня 19-го вересня с. р.

Довідавшись про се, наші парохіяни, а особливо родичі членів т-ва Боян, зачали між собою журитись і кажуть: „Де їм там пнятися з мотикою на сонце? Таж то далека дорога. 83 милі в одну сторону; кілько то буде коштувати дорога, а в касі т-ва Боян порожно, аж вітри свищуть!" На се відізвались наші автомобілісти і кажуть: „Не бійтесь, таж тих 52 людий, котрі належать до т-ва Боян, то не такий великий страх. Ми за ними все і всюди і ми вже постараємось о те, що вони будуть в Бинґгемтон!". І дійсно, самі наші добрі парохіяни зголосились зі своїми автомобілями, щоби нас співаків забрати на гостину до Бинґгемптон.

Прийшов день відїзду. О першій годині сполудня явилися всі як один в школі коло церкви. Всі з усміхом на лиці. Порозміщувались на автомобілі і чекають вже готові до відїзду. На даний знак рушили з місця автомобілі один за другим і мов шнурком помчались. За хвилинку наша прекрасна місцевість лишилась далеко позаду нас. За 3 години їзди ми всі вже знаходились в Бинґгемптон. Вже наперед, як ми доїзджали до Бинґгемптон, бинґгемптонські співаки вислали напроти нас одного зі своїх співаків автомобілем, щоб нас запровадив на місце, аби ми не крутились по місті, а просто заїхали під церкву.

Ось і ми вже під церквою. Радости не було кінця, коли ми всі повисідали зі своїх автомобілів, трохи помучені їздою. Бинґгемптонські співаки вже на нас чекали зі своїм професором п. М. Корикорою. По привитанню забрано нас до шкільної салі на маленьку перекусу. За малу хвилю розібрали нас тамтейші парохіяни на кватири, котрі вже заздалегідь були для нас приготовані.

Точно о пів до осмої вечером розпочався концерт.

Велика литовська галя була повна Бинґгемптонців. Народу було понад півтора тисячі.

Перед концертом виступив на сцену місцевий угро-руський священик о. Бігарій, і в коротких але щиросердечних словах привитав наш хор від імени парохії.

Концерт розпочався відспіванням американського гимну The Star Spangled Banner, який авдиторія вислухала стоячи. Відтак слідували ріжнородні наші українські пісні хорові, дуети, соля, а також 2 дуети на скрипці і пяні, які виконали таки наші члени т-ва Боян. Один дует відіграли Михайло Тиханич на скрипці і його сестра Марія Тиханич на пяні. Другий дует Павло Нодьо на скрипці й Анна Цимбрак на пяні. По кождій точці публика надгороджувала виконавців ясними оплесками.

Душею нашого концерту був наш дяко-учитель п. О. Гриньків.

По концерті наступили танці, де разом наші і бинґгемптонські співаки забавлялись до 12-ої години в ночі.

На другий день, в неділю, наш хор відспівав Службу Божу в грецько-католицькій угро-руській церкві, і по обіді о 4-тій годині ми відїхали домів.

Тут належиться щира подяка професорови п. М. Корикорі за красну гостинність, яку він нам уладив разом зі своїми співаками.

Дай, Боже, таких прогульок як найбільше! Ануте, українські хори, вимінюйтесь, одні з другими! Заїздіть одні до других! Виступайте одні перед другими! Трошки більше доброї волі й охоти, а користь буде велика. Покажім, що ми і американські уроженці, а любимо нашу українську пісню! Покажім, що ми потрафимо плекати українську пісню, аби не було так, як то було писано свого часу на сторінках Свободи, що тут роджені Українці не відчувають красоти української пісні, та що тому наші хори підупадають. Покажім, що так не є, а покажемо тоді, коли будемо мати трошки більше доброї волі й охоти.

На прикінці складаємо сердечну подяку Вам, Дорогі Браття і Сестри Бинґгемтонці, за щире приняття. Нехай нас не ділять ніякі штучно уладжені границі! Всі враз, все вперед, кождий чи то зокрема, чи гуртом, працюймо на полі, на котрому хто здібний, аж поки не виборемо для нас всіх так горячо бажаної свободи для нашої неньки України.

ЗА ТОВАРИСТВО БОЯН.
В ОБЕРН, Н. Й.

Остап Паньківський, предс.;
Анна Намісняк, секретарка;
Теодор Олійник, касієр.

СИМВОЛ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ВІРИ.

Вірую в єдину, соборну і ні від кого незалежну Україну, сотворену Богом Творцем для нашого народу перше всього видимого і невидимого. І в Духа народнього, котрий від Київа і Львова сходить, о котрім говорили українські пророки, розпинаємого при польськім і червонім Пилатах. Ранійш страдавшого, погребеного і в 1917 році воскресшого, і який знова прийде зі славою, щоби судити білих і червоних Пилатів, йогож панованню не буде кінця. Ісповідую єдине відхрещення від Ляхів і Москалів. Очікую воскресення України, для вільного самостійного життя во віки безконечні.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

Телеграма до Міжпарляментарної Унії.

Тутешний 203 від. У. Н. Союза вислав 4. с. м. таку телеграму на зібранне Міжпарляментарної Унії у Вашинґтоні.

To Interparliamentary Union Conference
House of Representatives,
Washington, D. C.

The Holy Trinity Ukrainian Society of Brooklyn, N. Y., Branch 203 of The Ukrainian National Association Inc. of U. S. A. at their meeting held Oct. 3rd 1925 forward a copy of the following resolution to your conference:

Resolved: That we are voicing an appeal for the liberation of Ukrainia from Poland. We are desirous of obtaining in autonomous state.

A. Shpak, Pres.

ДОБРО І ЗЛО У ВСІХ НАС

Весь світ звертає очи на славних людий, будь вони великі народні діячі, або й великі розбишаки-бандити. Як перші не є абсолютно сто процент добрими, так другі не є зовсім злими. Нема на світі нічо перфектного. Кожда людина, без виїмку, посідає добрі і злі прикмети.

Нинішний світ нагороджує прояви заслуги частійше, ніж дійсну заслугу. Є богато заслуг, котрі не є признані, однак нема ніколи признання без якихнебудь заслуг.

Загал завше і постійно осуджує одиниці. Однак загал, яко колектив, ніколи не має одної думки і ніколи не може бачити одну і ту саму річ в одному світлі, тому що загал складається з одиниць — а кожда одиниця инакше бачить й инакше розуміє одну і ту саму річ. Загально говорячи, коли люди осуджують якусь людину, то діляться на дві головні групи. Одна група дивиться за добрими сторонами і не бачить крім них нічого иншого, а друга дивиться за злими і бачить лише такі. Та переважно так діється, що люди більше дивляться за злими сторонами людини, ніж за добрими, бо — як казав Дізраелі: „Ріжні недостатки великих людий становлять велику втіху й розраду для темняків — опонентів всякого поступу".

Богато людий, признаних за людий повних недостатків, є признані другими за ангелів досконалости. Є дуже можливим, що колиб зважити добрі і злі сторони кождої людини, то показалосб, що добрі і злі сторони є менше-більше зрівноважені.

Щасте для світа є, що звичайно живі осуджують живих дуже строго, а мертвих осуджують дуже щиро і поблажливо.

Критикувати людину, коли вона жиє, значить — спонукувати її до більшого і дбайлівшого старання, а не убивати в ній всю ініціятиву й охоту до праці; бо лише добра, розумна й витревала праця поборе всякі перепони до осягнення якоїсь доброї цілі.

Є два роди критики: конструктивна і деструктивна. Конструктивна критика будує, отже се є добра критика, а деструктивна руйнує, отже вона є недобра. Всяка критика повинна бути конструктивною, бо лише така може принести бажану користь. Скритикована людина (коли вона є дійсна людина) прийме холоднокровно таку критику і зужиє її для свойого піднесення.

Критика є цінна і похвала є цінна. Але критика нас самих і нами самими є найлучша з усіх.

Сміх і остра критика, котра убиває слабодухів, є найлучшою спробою сильного характеру.

Друге щасте для світа є те, що люди прославляють мертвих більше, чим вони собі на те заслужили. Людина, котра показувалася в життю чимебудь великою, безсумнівно дістане подвійну, або й потрійну славу по смерти. І се є добра річ. Мертві не чують, що про них говориться. Надмірна слава і хвальба не зіпсує їх — се убиває лише живих. Але така слава зворушує амбіцію молоді. Така слава додає молодим охоти до праці. Вони, почувши про великих людий, самі зачинають думати серіознійше про будучність. Важним чинником, що торкає кождого молодого хлопця до успіху, було якесь оповідання про великих і славних людий.

Молоді люди, а навіть і старші, потребують підбадьорення до всякої гарної праці. Тому головною засадою кождих родичів зглядом своїх дітий повинно бути вщеплювати в них добрі та здорові ідеї. Люди, котрі не мають взяти одної [illegible] жуть причинитися нічим до цивілізації і поступу.

Люди ріжняться від звірів тим, що вони можуть мати ідеї, а звірі ні.

Щоби мати здорові ідеї, треба вперед навчитися здорово думати. Кожда людина може навчитися думати, так само, як можна навчитися грати на якімсь інструменті. Як можна пальці руки вивчіть робити роботу, так можна вивчити і розум. Кождий може вправити свій розум до роботи, годуючи його доброю школою, добрими книжками, серіозними розмовами і дебатами.

Зачався новий шкільний рік. Студенти знова вертають до шкіл. Тепер якраз пора для них поставити перед собою ідею: Я маю бути характерною і корисною людиною, а не колодою й переповною у всякій народно-громадській роботі.

Вірю щиро, що кождий студент поставить перед собою таку ідею.

С. В. Друль.

ДОПИСІ.

ПРОВИДЕНС, Р. АЙ.

На поміч голодним.

На імя Івана Витязя прийшла зі Львова посвідка на одержаних 68 долярів для голодного села.

БРІСТОЛ, КОНН.

Спростоване.

У свободі був виказ жертводавців з нашої громади, які зложили 12 дол. на голодуюче село. У сьому виказі пропущено через помилку імя Т. Гарасима, котрий дав 1 дол. так як другі, що отсим простується.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

На поміч голодному селу.

Місцевий Центральний Комітет, котрий репрезентує українську громаду в Рочестер, Н. Й., вислав з початком серпня $400.00 на допомогу голодному селу в старому краю і до Союза Українок $50.00; а то $25.00 для інвалідів, а $25.00 для політичних вязнів.

На сю ціль зложили слідуючі: Бр. св. Иосафата $50.00, Тов. Вільні Козаки $50.00, читальня Просвіти ім. Івана Франка $25.00 і Сестрицтво Рожд. Пресв. Богородиці $10.00. З балів, пікніку і инших збірок було $344.83 цн. Загальний прихід місцевого Центрального Комітету виносив по конець липня $479.83 цн.

Вислано $450.00; оплата від гроший $13.00; лишається в касі $16.83 цн.

Василь Луцишин.

БЕЙОН, Н. ДЖ.

Справа Українського Дому.

Про житте-бутте Українців в Бейон, Н. Дж., мало що чувати. А хто сему винен? Ніхто більше іно ми самі. Що правда, є тут два відділи У. Н. Союза, є два відділи У. Р. Союза, є один відділ Провидіння і два сестрицтва, одно У. Н. Союза, а друге Провидіння, та на жаль правду треба сказати, що жадне братство ані товариство не підносить думки для якоїсь народньої роботи. Минувшого року було скликано збори в справі Українського Дому, та з того нічого не вийшло, бо збори розбились і ми Бейонці далі очікуємо з дня на день і живемо як ті перелетні птиці, а не подумаємо за нашу дітвору, котра підростає і не має де зійтись вечерами так як у других національностий. Томуто новозорганізований Український Горожанський Клюб пішле на своїх зборах думку в справі У. [illegible] вариств на нараду в сій справі дня 27. вересня. Зібрані представники братств і товариств по довшій нараді ухвалили виробити програму і скликати загальні збори в справі Українського Дому без огляду на політичні релігійні переконання.

Покажімо, що в нас також сила і воля і будемо певні й вірмо, що як сказав наш поет Тарас Шевченко: В свой хаті своя правда і сила і воля!

Громадянин.

„ГАРДФОРД, КОНН.

Збирають на голодуючих.

Наш місцевий хор під проводом гр. Королишина уладив товариську вечерю, щоб піднести в громаді єдність і взаїмну любов; щоби всіх Українців обєднати в товариському житю в одну сердечну українську родину.

По словах Ал. Иордана, який привитав йостий та взивав громаду до спільної праці, забрав слово о. Кульматицький, котрого запрошено на ту вечерю з Ню Бритейн, Конн.

о. Кульматицький говорив про се, як то згода будує, а незгода руйнує, а потому перейшов на старий край та згадав про голодуючих, як вмирають з голоду діти тих, що наставляли грудь за Україну. Згадав шановний гість за лист, який недавно читав а де пишуть: „Дорогий Брате: — Доношу Тобі, що гинемо з голоду. О тепер в тій хвилі, коли пишу, понесли на цвинтар помершого, що дійшов з голоду." Ось такі вісти доходять тепер з ріжних сторін наших. Ми не були-б люди; ми не мали серця в грудях, якщоб могли сидіти при ситому столі і не згадали за бідних і голодних, — казав о. Кульматицький.

По тій промові, яка кождого зворушила до глибини, пішли П. Сілецька і А. Бутрина між гостий та зібрали на допомогу Голодному Селу $26.45, які відіслано до Обєднання.

Жертвували: по $2: о. М. Кузів і о. Д. Кульматицький; по $1: А. Иордан, П. Драпяк, М. Гапкевич, В. Данилів, М. Дерих; А. Бицко, В. Ткачук, Н. Григуз, С. Косар, С. Новак, К. Ярусевич, С. Копанецький, И. Дерих, М. Григус. А решта дрібними датками. Щира подяка всім жертводавцям, що мають добре серце для рідної землі.

П. Д.

УВАГА! НЮ ЙОРК! УВАГА!
ЗАХОДОМ
ТОВ. „ВІЛЬНІСТЬ В АМЕРИЦІ"
ТЕАТР УКР. НАРОДНОГО ДОМУ
при співучасти Н. Карпаша
— відограє —
„КОЗАЦЬКЕ СВАТАННЄ"
оперетку в трох діях
В НЕДІЛЮ, 18. ЖОВТНЯ 1925
В УКР. НАРОД. ДОМІ,
217-19 Іст 6-та ул. Ню Йорк, Н. Й.
Вступ: 1.00, 75 і 50 центів.
Гали отворена 7.30 вечером.
Початок представлення точно о годині 8.15 вечером.
У виставі беруть участь:
Тимош-Гаківниця ... п. М. Будзінський
Тимошева ... пані К. Ординська
Одарка ... пані П. Троїцька
Нагайченко ... п. В. Карповий
Затієнко ... п. Н. Карпаш
Шумило ... п. С. Котович
Кіндрат ... п. С. Корда
Стецько ... п. Л. Троїцький
Семко ... п. К. Шит
Бандурист ... п. П. Ординський
Сваха ... пані К. Котович
Козак ... п. В. Ляхович
В виставі виступають мужеські хори.
Дірігент п. Н. Карпаш.
Режісер п. В. Кедровський.
Штука буде виставлена перший раз в Америці. — Неспокійних дітий проситься не брати.
240,42 Заряд.

ПОЗІРІ
ФІЛАДЕЛЬФІЇ!
ПРОБИ
УКРАЇНСЬКОЇ ОРХЕСТРИ
відбуваються кождої пятниці о годині 8-ій вечер, в домі Укр. Амер. Горожан, 847 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.
Кождий, хто грає на якімсь інструменті може зголоситися до орхестри в пятницю вечер або у п. Павла Келичавка під ч. 823 H. Фрелиґин вул.
ПАВЛО КЕЛИЧАВА,
управитель [illegible]

УВАГА! БРУКЛИН, Н. Й. І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДОМ УКР. ТОВ. РІДНА ХАТА В БРУКЛИНІ, Н. Й.

— уряджується —

в другу річницю істнованя названого товариства, на памятку закінчення часу організаційного та з закликом до активної роботи з своїми членами

ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 18-ГО ЖОВТНЯ 1925 РОКУ

(SUNDAY, OCTOBER 18th, 1925)

В ГАЛИ СЛОВЕНСЬКІЙ, HOLY FAMILY HALL, NORTH 14th STREET, AND BERRY ST., by McCARREN PARK, BROOKLYN, N. Y.

Початок точно о годині 2-ій пополудни.

Ціна тикетів: 1-ший ряд по $1.00, 2-гий ряд по 75 ц., 3-тий ряд і місця стоячі по 50 центів.

ПО КОНЦЕРТІ БУДЕ БАЛЬ ДО ПІЗНОЇ НОЧИ.

В концерті возьмуть участь самі лучші сили, буде виступати з сольними співами наш співак п. ІГНАТІЙ ПАЛАЖІЙ і Хор мужескій ім. Б. Лепкого та хор мішаний під управою дірігента п. Василя Савицького.

Не забудьте, приходіть на Концерт усі як один і отворіть двері своєї хати! Ми на Вас чекаємо! — УКР. ТОВ. РІДНА ХАТА. 242

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й.! УВАГА!

СЕГОДНЯ В СУБОТУ 17-ГО ЖОВТНЯ (ОСТ.) 1925

В УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ

66-68 EAST 4th STREET, - - - NEW YORK, N. Y.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

— устроює —

ЮНІЙНИЙ ВІНДОКЛІНЕРСЬКИЙ КЛЮБ

ПОЧАТОК О ГОД. 7-МІЙ ВЕЧЕРОМ. — ВСТУП 50 ЦЕНТ.

Буде приграватн Юнійна Орхестра. За добру забаву ручить — **Комітет.**

ПОЗІР! НЮАРК, Н. ДЖ. І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

КЛЮБ УКРАЇНСЬКИХ ДІВЧАТ

— запрошує —

ВСІХ МОЛОДЦІВ І ДІВЧАТ ЯК ТАКОЖ СТАРШИХ НА

ПЕРШИЙ ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

— котрий відбудеся —

В СУБОТУ, ДНЯ 17-ГО ЖОВТНЯ 1925 РОКУ

В УКР. РОБІТНИЧІЙ ГАЛІ, 59 BEACON STREET, NEWARK, N. J.

ХТО ВІДКРИВ АМЕРИКУ?

Безперечно, Колюмб! Також питання! Це знає вже кожда дитина!

Та не так воно зовсім! То не така проста справа. Колюмб був лише відкривцем і то останнім споміж усіх.

На конґресі американістів у Ґетеборзі бібліотекар університету в Копенгазі, Созус Ляр-зен говорив про найдений ним анґлійський документ із 1575-го року. З документу цього довідуємося, що данський король Хрістіян І. вислав виправу з Ісляндії. Виправа ця прибула насамперд до Ґренляндії, а потім дальше натрапила на південному заході на край зв. Terra da bocalhao. Документ цей безперечно правдивий і достовірний. На думку вчених був то вчений Scolus, що **відкрив Америку 1472 року,** отже 20 літ перед Колюмбом і найправдоподібнійше в околиці ріки Лаврентія.

Також около 1170-го року якийсь ватажок Медок із Валії подорожував успішно до Америки. Його гнали туди авантюрничі оповідання, які оповідали собі Валійці при коминку про далеку, щасливу райську країну. Приїхав кількома кораблями у незнаний край, осягнув ціль, і як каже літопис, оставив там 120 поселенців тай назад відплив у батьківщину. Але як Медок у друге поплив, пропав уже для батьківщини.

Коли ще дальше заглянемо у світову історію, то побачимо сміливих **Норманів,** які на скорих вікінґських кораблях плили з Ґренляндії до Америки. Їздили вони до того Вінлянду (виноградного краю) далеко скорше. Около 1004-го року Леіф Щасливий, син Еріка Червоного їздив до країни дико ростучого винограду, мабуть побереж нинішнього Массачусетс. Було там дикого винограду так богато, що навіть перші британські кольоністи острівець біля побережа назвали Marhte's Vine-yard (виноградник Марти).

Хроніка Адама з Бреми з 1075-го року згадує про відкриття такими словами: „Крім того він (копенгаґський горожанин) згадує про край, відкритий ріжними людьми на океані, а званий Вінлянд, а саме тому, бо там росте дикий виноград."

Так нинішні історики мають усе більше жерел, що Норманн вже 500 літ скорше перед Колюмбом відкрили Америку. Принайменше до 1120-го року їздили правильно до Вінлянду, щоби привозити дерево і виноград.

Але бо й Норманн не були першими відкривцями. Бо вже перші Норманн довідалися в Вінлянді від тубольців Індіянів, що на полудні лежить инший край, заселений білими людьми. Часом зодягнуті в білих одягах ступали вони співаючи й молячися за білим сукном, яке несли попереду на дрючку й воно маяло (прапор, фана). Хто тут не подумав би, що то була християнська процесія.

Цей край „ґойтраманна" (країна білих людий), лежав мабуть в околиці нинішнього Chesapeake-Bay. Коли взяти за вихідну точку норманську назву „Ґойтраманна" або „Ірлянд-іт-Мікля" (**Велика Ірляндія**) й до сього ще узглядним відповідні ірляндські й ісландські леґенди, то дістанемо слідуючий цікавий образок:

Як Ісляндію 863-го року відкрили Норманє, найшли вже тоді виразні сліди старшої християнської кольонізації, як служебні дзвони, християнські книжки (молитвенники) в ірляндській мові і (що тут передусім важне) серед народа чули леґенди, що перші поселенці прийшли морем зі заходу. Як це пояснити: християнє з книжками в ірляндській мові приходять із заходу до Ісляндії?

Пояснити не так дуже тяжко. В Ісляндії працювали християнські місіонарі вже в 6-му столітті. А старинні Ірляндці були також сміливими моряками. Кілька кораблів тих християнських Ірляндців у 6-му столітті буря закинула так далеко (при тодішній плавбі, це зовсім не дивота!), що вони вкінці причалили до побережа Північної Америки. Не оставало їм ніщо, як поселитися там, тим більше що їм ця країна подобалася. Це та кольонія, яку Норманє назвали Ґойтраманна краєм або Ірлянд-іт-Мікля. Тепер ніщо не є правдоподібнійше, як те, що кількох із тих Гайтраманна з якихсь причин пробували вернути до давньої батьківщини. І тоді вони плили добровільно або кидані бурею до південно-східного побережа Ісляндії, де вони ввели християнство.

ЗАГАЛЬНО ДОСТУПНИЙ ЧИСТИТЕЛЬ КРОВИ.

ПАРТОЛА являєся жендою, прочищаючою кров і жолудок, приємна до уживання і ділає легко, без болів і в кождім случаю помагає природним функціям орґанізму.

ПАРТОЛА відпоручається і продаєся в більших пачках, котра коштує 1 доляр, 6 пачок — лишень 5 долярів.

ПАРТОЛА необхідна в кождій родині.

АРТЕКА PARTOSA

321—6th Ave., cor. 20th St., Dept. 60, New York, N. Y.

Крім того є норманська леґенда, що Нормандця Гудлейфа Гудлянґсона в році 1029. закинули бурі до краю Гайтраманна, як він хотів плисти до Ісляндії. В Америці стрінув він свого земляка Берна Асбрандсона, про якого загинули були всякі вістки вже від 30 літ. Він там прийняв християнство. Отже він мусів 999-го року „відкрити" Америку. Ще скорше, 982-го року приключилося таке саме ісляндському Норманцеві Арі Марсонові.

До чистої леґенди належать здогади, що вже **фенікійські** або **картаґінські** кораблі причалювали до Америки. Сюди належить також старокитайська вістка про країну, що лежить далеко на Сході, звана Фузанґ. Бо тут скорше може бути мова про Японію.

Коли разом зберемо всі вісти, то Америку перед Колюмбом відкрили:

1) перед 800-им роком християнські Ірляндці (Гайтраманна, Ірлянд-іт-Мікля).

2) перед 982-им роком Норманець Арі Марсон (Гайтраманна, Ірлянд-іт-Мікля).

3) перед 999-им роком Норманець Берн Асбрандсон (Гайтраманна, Ірлянд-іт-Мікля).

4) около 1024-го року Норманець Леіф (Вінлянд).

5) 1029-го року Норманець Гудлейф Гудлянґсон (Гойтраманна, Ірлянд-іт-Мікля).

6) Около 1170-го року Валієць Медок (?).

7) около 1472 р. Данець Сколюс (ріка Лаврентія).

8) 1492-го року Колюмб.

Тепер насувається питання, як це сталося, що всі відкриття в часі перед Колюмбом прогомоніли безслідно, а Колюмб прославився? Все оконечно основується на помилці. Всі відкривці перед Колюмбом відкрили якийсь чужий край в західному океані, а це тоді нікого не цікавило. Зновуж Колюмб вірив, що він відкрив чудовий край Індії в дорозі зі заходу. Про цей казковий край, до якого горячково шукали морської дороги, всі думали, тому нове відкриття прийняли як давно вижидану розвязку. До того ще треба зазначити, що Колюмба попирала могуча, морська держава Еспанія.

Але Колюмб є теж одинокий з усіх відкривців, який основувався на наукових здогадах (кулистість землі!) й обговорював свої пляни з ученими ґеоґрафами (Тосканелі). Неустрашимо, з ясним пляном перед очима, більше як чотириста літ тому назад, пустився Колюмб із слабкими кораблями — горіховими шкаралущами в порівнанці з нинішними дредноутами!

З безпримірною силою волі, уповаючи на Бога, добився цілі, не зважаючи на перешкоди. А перешкоди на океані мусіли бути для слабких Колюмбових кораблів неаби які, коли й тепер на океані гинуть серед бурі могутні кораблі-велетні.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Ю. М., Вудлон, Па. — Комісарем війни СССР. є Михайло Фрунзе. Він походить з Німців-кольоністів із Саратівської губернії. Він був на Україні перед іменованнєм його на місце Троцького, але говорити по українськи не вміє і все говорив тільки по московськи.

ПОВІДОМЛЕННЄ

Тих людий, котрі покупили лоти від Ben Smith Co. на New Market Terrace коло Plainfield, N. J. проситься зійтись на год. 7. вечером дня 18. с. м. до Української Галі на East 6th St., New York. в справі вибору урядників нової громади церковної, яка має в короті дати догляд будови церкви.

241-42 **о. Д. МИКИТЯК.**

В. БУДЗИНОВСЬКИЙ.

Сава Чалий.

(Історичне оповіданнє).

(50)

(Докінченнє)

— Не говорім, бо як пробудиться, то готов почути.

— Хоч би почув, то не догадаєся, про що говоримо.

— Як широко розбалакаємося, то зведе до купи і попаде на стежку в горох.

Чалий ще довго наслухував, але жінки замовкли. Йому й не треба було більше чути. Зібрав до купи сю розмову з тим, що чув від Потоцького, від тещі. Рішився скористати з дозволу гетьмана. Се, що гетьман позволив йому, він зробив би й без його дозволу. Полежавши ще хвилю, встав і тихцем, будьтобн не знав, що жінка не спить, вийшов з хати. Сам осідлав коня і поїхав до Немирова. Ціла днина зійшла йому з військом в касарни. Таки в тій касарни лишився ночувати, бо вернувши до дому, не знав би як забалакати до жінки. Цілком не балакати, також було ніяково. На другий день в полудне пішов до шинку, де зійшовся з Шаравским. Забалакав до него, як то звичайно буває, не показуючи, яке той Ляшок пекло розбурхав в його груди, як йому затроїв життя.

— Ти, Чало, щасливий чоловік! — Шаравскі промовив зітхаючи. — На тебе тепер посиняться панські ласки, всякі благодати. Я не маю щастя. Був похід, можна було і слави придбати і яку заплату заробити. Чалого вислали, Шараского лишили.

— Яке мені то щастє?! — Чалий відповів. — Тільки більше робити з тим військом. І до хати нема коли заглянути. Сю ніч я ночував у Немирові і так буде ще дві-три ночі.

— Та в ночи [illegible] дома?!

Шаравскі [illegible] шися.

— Щож би тобі прийшло з того, коли би був знав?

Таке питанє на хвилю сконфузило Шаравского. Але скоро похопився і відповів:

— Було би з ким в тім шинку балакати, очивидно, попиваючи. Тепер вечерами грає тут несогірша музика. Пяниці самі грають... То й сеї ночи будеш ночувати в Немирові?

— Мушу. Маю богато військової роботи.

— Прийдеш смерком сюди?

— Може прийду.

— Прийди. Я, що правда, невиспаний, але з годину посиджу.

— Потому йдеш спати?

— Мушу, бо мав великі залеглости.

— Сам?

— Хиба знаєш, що жінка вмерла.

— Є вдовиці, молодиці...

— А деж би я таке?!

Розійшлися. Смерком Чалий в касарни приказав, щоби його кінь стояв осідланий і знов пішов до шинку, Шаравскі вже сидів там. Був дуже маломовний. Раз ураз позіхав і кліпав очима, неначе би був дуже спячий. Чалий бачив, що він се робить на силу, бо як не виспаний цілком не виглядав.

— Ти, небоже на пни засниєш, — промовив до него. — Писок дреся тобі так, як би не спав цілий тиждень.

— Вибач, що покину тебе, але сам бачиш, що засипляю. Піду спати.

— І я йду.

— Таки справді ночуєш в Немирові?

— Іду просто до касарні і лягаю.

— Підеду тебе.

Вийшов [illegible] Чалий пішов [illegible] Шаравскі пішов [illegible] шися.

Чалий таки при Шаравскім став стягати чоботи. Шаравскі попращався і вийшов. Скоро Шаравскі зпер за собою двері, Чалий взув назад чоботи і собі вийшов. Сів на коня і почвалав до Степашок. На подвірю привитали його собаки, скачучи кругом него.

— Нині я сам буду пильнувати хати, — сказав, і по хвили обі собаки були на ланцухах при воротах.

Чалий увійшов тихцем до хати. Двері до спальні були тільки приперті. В спальни світилося. Відхилив обережно двері і всунув голову. На столі горів каганець. Жінка спала на ліжку. При ліжку стояла колиска з дитиною. При колисці на земли, на баранци лежала Марина. Спали твердим сном, бо Зоська і Марина попередну ніч знов не спали. Не дав їм заснути несупокій з причини дивного поведеня Чалого. Ну, і дожидали Шаравского, або вісти від него. Сеї ночи сон переміг їх. Сава припер двері назад і став наряджати пістолі. Наряджувши, встромив їх за пояс, взяв шаблю і вийшов в сад.

— Буде буря, — думав, — бо вітер що раз дужче дує. Може не приїде?

Дерева шуміли несамовито, коли він садом ішов до бесідки. Хмари покрили небо, так що ні місяця, ні одної зірки не видко було. Зайшов у бесідку і сів на лавці, держачи в одній руці пістолю, в другій шаблю. Фірта легко скрипнула. У Чалого забило серце. До бесідки наближався шелест. Минув бесідку.

— Ага! — Чалий подумав — Не сповістив її, що прийде, отже й не думає, що вона може бути тут. Іде до хати.

— Пссст! — Чалий сикнув.

— Ти Зосенко вже тут? — Шаравскі спитав завертаючи.

— Ти, бідна, може що ночи дожидаєш мене тут? Годі було. У мене весь час душа була на рамени.

— А тепер цілком вилізе з тебе! — Чалий крикнув.

— Хто то? — Шаравскі спитав тривожно і відскочив.

— То ти так пішов спати? — Чалий спитав.

[illegible] Сюся душу моюю!

Гукнув стріл і Шаравскі повалився на землю. Чалий супокійно всунув пістолю за пояс і користаючи з хвилинки світла, яке місяць кинув висунувшися зза хмари, одним махом шаблі відрубав голову. Вхопив голову за чуприну і пустився до хати.

— Насамперед покажу їй ту голову і присилую поцілувати. Потому на її очах зарубаю його сина і на закінченнє розрубаю її голову.

Не сумнівався, що вистрім з пістолі розбудив її. Але коли увійшов у спальню, побачив, що Зоська і Марина далі сплять. Хвилю подумав і зробив инакше. Голову Шаравского поклав на подушці біля голови Зоськи, так що широко розплющені очи голови гляділи на неї. Допевнившися, що голова добре лежить, вийшов назад до саду і пустився знов до бесідки.

— Тут буду сидіти, поки не заалярмує мене її крик, як побачить свого милого.

Ледви сів, почув якісь голоси.

— Тут відчинена фірта, — хтось забалакав.

— Справді? — відповів другий голос. — То добре. Не треба буде перелазити.

— Хто то може бути? — Чалий подумав. — Може які злодії? А я без шаблі. Ще й собаки взяв на ланцух.

Попри бесідку проховзнули три тіни. Чалий пустився пару кроків за ними, держачи руку на пістолі за поясом. Хмари розступилися і він пізнав того козака, котрого вислав був до Верлана і Гната Голого.

— Гнате! — крикнув — Ти куди?

Всі три жахнулися, станули і відвернулися. Якось чудно позирали на него.

— Ви по мене на суд? Мій кінь під сідлом. Я за хвилю гадав рушити до вас з цілою моєю сотнею.

— Ти Саво, на коня вже не сядеш, — Голий відповів грізно. — Не по тебе на суд прийшов я. Я прийшов по твою голову.

[illegible] не вислухавши мене? Се не по лицарськи. Я готов дати мою голову, бо я тяжко провинився. Але по лицарськи. Або в бою, або по лицарськім присуді.

— По лицарськи судять лицаря, не такого, як ти. По лицарськи судять такого, про якого ще думаєся, що може його дасться виправдати, або помилувати. Твій злочин такий, що його ні виправдати ні помилувати не можна. Для тебе тільки собача смерть!

Нараз всі замовкли і станули неначе закаменілі стовбури. Від хати почули страшний, несамовитий жіночий крик. До того прийшов крик другої жінки і плач дитини.

То Зоська пробудилася і в полусні глянула в тусклі очи голови Шаравского.

— Ти любий тут? — промовила півсонна. — Недобрий! Так довго дав ждати на себе... Ти чого так страшно позираєш на мене? Пригорнися!... Ти неначеб спав з розплющеними очима? Близше, любий, близше!

Вона витягла руку, щоби його обіймити за шию і пригорнути до себе. Голова покотилася і впала до колиски, дитині на голову. Зоська схопилася і аж тепер побачила, що вся постіль в крови, що то тільки голова Шаравского. З її груди видобувся дикий несамовитий крик. Схопилася Марина і побачивши в колисці голову, собі в крик.

— Що се? — Голий спитав.

— То пусте! — Чалий відповів. — То се світло, навкруги котрого нетля поти літала, поки не обсмалила собі крил. То та сука, що мене з розуму звела. Тепер прийшла на неї кара... Кінчаймо наше діло!

— Та кінчаймо, — Гнат повторив. — Навколішки і дай голову! Моя шабля остра.

— Без лицарського суду не дам. Піду з вами доброхіть. Хочете, то й скувайте мене!

— З такими, як ти, нам не панькатися, тягаючися по судах!

— А я так не дам себе!

Чалий вихопив пістолю і справив на Голого. Пістоля сторчьки спис з головою якогось чоловіка. Голова відрубана мабуть перед пару днями, бо вже заносить повітрем. Вартові заздріли, аж коли розвидніялося.

Кошовий схопився, одягся і вийшов на майдан. Навкруги жердки стояла велика юрба козаків. Між ними був і Гнат Голий. Всі призиралися голові, вгадуючи, хто би то міг бути. Лице було ще гарне, хоч смуги і цяпки запеклої крови обезображували його. Чорноживтий гробар кружляв навкруги голови, глядаючи місця, деб йому було найліпше причепитися. Отворені, вже брудно-зелені уста відкрили два ряди білих зубів. По ялах лазила велика, чорна муха, накладаючи на них купки білих яєць. Такіж мухи лізли до очий, до носа, лазили по прорубаній шиї. Скрізь лишали купки нечок. Вже й черва рухалася.

— То Сава Чалий! — кошовий крикнув, глянувши на голову. — Мабуть гайдамаки скарали його за зраду.

— Сава Чалий! — пішло шепотом — скарали!

— Чи здоймити? — спитав осауда. — Щоби не було московської напасти, неначеб то Запорожці зробили.

— Ми гайдамакам не помагаємо, — кошовий відповів. — Але тут инша причина. Він зрадив своє товариство. Ми лицарське товариство. Лицар гидиться всякою зрадою і повинен її побивати та корчувати скрізь і все. Нехай стоїть, на пострах зрадникам, поки не зїсть його черва!

Кінець.

НОВІ ДОМИ І ФАРМИ!

десять миль довгий. Найкращу спосібність буде мав кожда [illegible] хотях і дім з нагоди сего [illegible] статися [illegible] Пишіть зараз!

НОВІ ДОМИ І ФАРМИ!

Такий або інший новий дім з великим огородом для ярини і курий, можете від разу купити і мешкати в нім. Цінa $3750 за все, заплатку потрібно $350 коли купите, а $400 коли перебєрете вже дім на себе. Решту можете платити ратами протягом 11 літ. Ті посілости суть в місті Rahway, N. J., котре є в сусідстві инших фабричних міст як Garwood, Carteret, Perth Amboy, Elizabeth і Newark. В тих містах і близько наших посілостий потребно більше як десять тисяч фабрик. Кужучим дамо заняття в місці по $6 денно. В місцевости є школа, [illegible] а боєм і кажу перетворюємо [illegible] посілости, так само [illegible]

ФАРМИ!

ДОБРА НАГОДА хто хоче купити ферму, 30 акрів землі, будинок, худоби, всі знаряди господарські, близько міста. Не бажаючі інформації писати до власника: 241-42
NICH. HRYCKEWICZ,
R. F. D. 2, Vernon, N. Y.

КЛІВЛЕНД, О.
НА ПРОДАЖ ДОМИ.
W. 17-та близько Сазіле, 6 кімнат $6000. Готівкою $2000, решта місячно.
W. 17та близько Rowley, 5 кімнат, $5800, готівкою $1500, решта місячно.
W. 83-та близько Clark, огрівальне, 5 кімнат $5500, готівкою $1500, решта місячно. 241-42
W. 27-ма, дві родини 8 кімнат, $6000, готівкою $2500, решта місячно.
HOME BUYERS ORGANIZATION
3065 W. 25th, near Clark.
Говоріться по руськи.
Питайте за П. Егрецьким.

СПЕКУЛЯЦІЯ ЗЕМЛЕЮ
стає нераз горячкою у деяких людий. Так колись кидались за золотом, поки горячка не минула. Але добрі людий також тратить на спекуляції. А чому не заучити спекуляції зі совісною працею? Тоді є добробут і може ще прятнися.
Українська Кольонія у Мидвил, Н. Дж., надається якраз і на ціцьте. Земля положена недалеко моря, є добрі залізниці, гарний клімат і колись вона може несподівано подорожити. Тому варт тепер купувати там землю по приступній ціні, загосподарити, забезпечити собі і своїм дітям будучність, а коли прийде час, що там земля скочить на вартости, продати її з добрим зиском. Можна набувати землю на сплати. За інформациями пишіть на адресу:
B. MATOLICZ,
N. E. Corner 7th & Green St.
PHILADELPHIA, PA.

З ПРИЧИНИ слабого здоровля продається добра ферма, 145 акрів, половина рівної орної землі, решта ліс і пасовиско, добрий дім 13 кімнат, телефон, вода в домі, нова велика баня на худобу, 800 овочевих дерев, 16 коров, 3 кіньми, 2 добрі коні, три четвертих милі до міста, фабрик і стації; за молоко на місяць $250. Ціна $7,800, готівкою $3,000. Хто купить сю фарму подякує, бо її ціна була завше $11.500. Голоситися або приїздити до 242-44
NYKOLAI LAGODA,
P. O. Box 211. Versailles, Conn.

ДО ВІДОМА тим, що думають повернути до Тисмениці, Гал. Бажаю спродати кілька кавалків поля, ліс і инше в дуже добрім місци. Голоситися листовно до 242-
P. B., c/o SVOBODA,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

РІЖНІ ПОЛОТНА!
Сукна, матерія, сілки, фіранки, Tiking на піря, гафти, бархани, Оберогоки, сорочки, ручники, зимова білизна, новина на сведри, Пончохи до вибору, лейси і друге. В нас певно купите дешевше.
THE REASONABLE STORE,
207 Washington St.,
Jersey City, N. J.
Гнат Гавриюк.

КИШОЧНІ ПАРАЗИТИ.
Много мущин, женщин і дітий терплячих лічиться безуспішно на якісь другі недомагання, коли їх дійсний ворог є грізний потвір солітер. Певні знаки є відходячі части, а нагадуючі утрата апетиту зі случайним лакіством, обложений язик, гага, болі в жолудку, кривди і суставах, замулення горла, часте спльовання, лихий смак, газн, дивне буркованя в жолудку, внутренностях і горлі. Нестрашність, заворот голови, біль голови, слабкости від порожного жолудка, схудненя, підкоми попід очи, визначення, жовта скіра, утрата на вазі, апатія, знеможе до праці. Ревматичні ноги також походять від солітера. Виобразіть собі, що годуєте вічно голодного паразита, котрий може виростн до 50 стіп довжини. Солітер підсуширнює зі жолудка до гортанки може удусити свого хазяїна. Ви ніколи не заплатите зобогато, щоби позбутися него позпора. Laxiat проти солітера коштує лише $10.48, а це ділає без болів. Продається виключно в Laxal Co., 148 Laxal Bldg., Box 963, Pittsburgh, Pa. За післиплатою не посилаємо. —(Ж18)

Агенти — Пишіть до Дарові Зрадо. Продавайте Медісон „Better-Made Сорочки великої фабрики впрост носчиків їх. Не треба грошей або знаня. Богато заробляє $100 тижнево і бонус. MADISON SHIRT COMPANY, 564 Broadway, New York. —17t—

НОВЕ ПІРЯ НА ПОСТЕЛІ
Не видайте ані цента допоки не дістанете ціни Нового Санітарного Піря на постелі і подушки впрост з нашої фабрики. Ви зацвуєтеся, коли порівняєте його з иншим. Ми є опатимо пересилку і гроші Ваші назад, коли не задоволені по пробі. Вдоволення і чесна обслуга гарантована. Понад 12 літ в бизнесі. Пишіть сейчас по дарову книжку дешевости і зразки піря. **AMERICAN FEATHER PILLOW CO., Dept. 60, Nashville, Tenn.**

СТЕФАН І. ЄВУСЯК
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Обсуга чесна і кешева. Достарчуємо автомобілі на весілля, хрестини і другі оказії. Удавайтесь до свого!
ОФІСИ:
177 Morris St., Jersey City, N.J.
1151 Montgomery Street
Brooklyn, N. Y.
Telephone 540

ВІЩУН.

Одному польському дідичови страшний сон приснився. Отож розсилає він гонців, щоби той, хто може сон розголкувати, до нього зголосився.

Проходить день, другий, нікого нема, аж на третий день, рано-вранці шкандибає до палацу старий лірник.

— Чув я, ясний пане, що вам дивовижний сон приснився, для того я до вас зголосився. В життю моїм довтім на всьо я надивився і грати, і співати, і сни толкувати научився.

— Дуже добре, — каже дідич, — коли сон мій розгадаєш, то дукатів ти від мене маєш.

Дідусь усміхнувся, сліпі очі на голос підняв і мовив:

— Грошей я не потребую; я сьогодня тут, а завтра далі помандрую; моя хата всюди, там де добрі люди; ніколи я не знаю лиха, тихі води, ясні зорі то моя утіха.

— Отже слухай, — каже дідич. — Видів я дві могили: на одній великий мармуровий памятник, а на другій деревляний хрест. Нараз всьо загуділо, загуло, земля застогнала, полумя могили вкрило, памятник і хрест звалились, могили розкрились, а з них: з тієї, на котрій стояв мармуровий памятник, вилетів великий білий орел, а з другої лев, один до другого наїжились і почали битись. Довго бились та орел льва заміг, кіттями пірвав, очі повикльовував і упав лев, а орел струтив його назад в могилу. На тім я збудився.

— Дивний сон вам, пане, приснився, — сказав лірник співоусий і задумався старий. Нараз встав і пана запитав:

— А як могила лишилась? Незакрита?

—Так! — каже дідич.

Кобзар глибоко зітхнув, сліпі очі засвітились і в натхненню пророчім так почав:

— Запамятайте, пане, що вам старий лірник каже. Полумя та грім означають, що буде велика та кривава війна: могила з мармуровим памятником означає Польщу, то її воля в гробі спочиває; могила з деревляним хрестом, то моя люба Україна зложила в ній свою волю і славу.

— Правду кажеш! — скрикнув дідич. — Орел то герб Польщі. Кажи, кажи дальше.

— Час настане, пане, заграють труби і з гробу Польща встане, а побіч неї Україна і знов за волю, як давно колись, битва розпічнеться. Забувши про власний гріб свій, ви кинетесь у бій, поллється кров братерська, переможе Польща Україну і без милосердя знов вкине її в домовину і то не мертвою, але живою. Щож до Польщі, пане, то час такий настане, що в могилі незакритій її будуть хоронити, бо хто кого в могилу тручає, той сам поруч нього в такую-ж могилу лягає.

Се сказавши, лірник зник. Дідич скочив і закричав:

— Діду! діду! — але від віщуна не лишилось і сліду.

Дмитро Тягнигоре.

ПОЗІР! НЮЙОРЧАНИ! ПОЗІР!
ЗАХОДОМ ТОВАРИСТВА „ТЕРЕБОВЕЛЬСЬКА ПОМІЧ" В НЮ ЙОРКУ, Н. И.
устроюється —
ВЕЛИКУ ЗАБАВУ
З ТАНЦЯМИ
в котрій підчас перерви буде співав
ДІТОЧИЙ ХОР
з Укр. Нар. Діточої Школи з Бронкс
В СУБОТУ, 17. ЖОВТНЯ 1925
SATURDAY, OCTOBER 17th 1925.
В LIBERTY HALL,
256-263 E. Houston St., New York City
Початок о год. 7.30 вечер.
Вступ 50 центів.
Первородна Товариська Музика.
Ви, Родимці!
Заряд товариства просить всіх громадян прибути громадно. Окрім танців будуть ріжні забави та много несподіванок.
Часть доходу з забави призначено на біли сироти в м. Теребовлі і Українську Нар. Школу в Ню Йорку.
За добру забаву і чесну обслугу ручить
241-42 Комітет.

Продаю Шифкарти до Краю
на найлучші корабельні лінії.
На бажане відповідаючих продаю шифкарти просто без жадної пересідки до Бремен, Гамбургу, Антверпен, Роттердаму і Данцьга. Заопікуюся особливо тими пасажерами від самого їх виїзду до Ню Йорку аж до відходу корабля. Ся помічь є добра вана тисячам наших Родимців.
ПЕРЕСИЛАЮ ГРОШІ
котрі виплачують Американськими доларами на оснатній почті. Пересилку грошей полагоджую скоро і по низькій ціні, а спеціяльно низький курс даю за пересилку в більших сумах.
СПОРЯДЖУЮ ДОКУМЕНТИ,
ЯК: Контракти Купна і Продажи, повновласти, і т. д., котрі є правосильні в краю. Виробляю метрикальні і дякові праці не горожані Американські по їхати до краю на оден рік повернутися до Америки без жадних труднощий. По інформації пишіть до мого бюра заложеного і провадженого 15 літ під тим самим адресом.
G. KUNASHEVSKY
179 East 3rd Street, New York, N. Y.

ПРЕЗЕНТ
Хто надішле мені десять добрих адресів своїх знакомих, той дістане слідуючою почтою в презенті дуже гарну народну памятку.
FRANK RUK,
331 E. 8th St., New York City.

ДР. МИК. А. ВОСТРОСАБЛІН
РУСЬКИЙ КРАЙОВИЙ ЛІКАР.
121 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Лічить мущин, женщин і дітий.
Відвідує хорих по домах на телефонічне покликане в кождім часі.
Телефон Montgomery 5562.
Урядові години: рано 9—10; 1—2 і 6—8 вечер; в неділі 9—1 пополудни

УКРАЇНСЬКА ЦЕНТРАЛЬНА ЛІЧНИЦЯ Д-РА Й. ЗАМОСТЕ
Спеціялісти від внутрішних, нервових, діточих, хірургічних, женських слабостий і пауперство. Лічення хронічних мужеських і женських слабостий, кровіних і скірних після найновійших метод.
X-РЕЙ апарати для оглядин внутрішних органів. Найдовершені електричні апарати.
Офісові год.: денно від 10—2 і 5—8.
В неділі від 10—12.
193 Second Ave., New York City.
Tel.: Stuyvesant 9745.

МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ
Острі і Хронічні Слабости лічимо після найновійших метод. Нема рішучої не небезпечна хороба, котра довго хорувте, я можу помочи Вам.
Помічню скоро в хоробах нервових, шкірних, кровних, нирковых, мочевих, ревматичновмних, кишкових. Оплати умірковані.
Порада і оглядини даром.
DR. L. ZINS
110 E. 16th ST., NEW YORK,
между 4th Ave. і Irvington Place
Спеціяліста від 25 літ.
Годинки: Денно 9 рано до 8. вечер; в неділі від 9 рано до 4. пополудня.

DR. M. SMITH
16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel: Orchard 6072
коло церкви св. Юрія.
Говорить по українськи.
Лічить успішно недугти мущин, женщин і дітий.
Найновійші електричні апарати.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недугти мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
203 EAST 13th STREET
близько 3-ої Евен
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 9-ої рано до 8-ої вечер.
Tel. Stuyvesant 4032

АКУШЕРКА-МАСАЖИСТКА
Житомирського заведення порогів і Київського Зайцевского шпиталя.
B. E. SHMULENSON,
271 E. Broadway, 1st fl., New York
Tel. Orchard 8121
ПОРАДИ І ПОМІЧ.

ВСЕСВІТНА ІСТОРІЯ.
Найнов. Ч. Чайковського. — Всесвітня історія часть І.: стародавна історія стор. 260. — Се є нове видання популярної (за др. Тугенем) історії, написаної коротко і зрозуміло. В новому сьому виданню богато ілюстрацій. — Часть II.: середні віки, стор. 246. — В сій частині звернено належну увагу на укр. історію, чого давніше не було. — Часть III.: нові часи, стор 304. — Сей підручник доводить історичні події до 1911. р. Як і в других частинах, так і тут, звернено велику увагу на укр. історію і на кінці додано реєстр важніших історичних дат.
Всі три томи в оправі $8.25.
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЗОВ КРОВИ.

Була зима. Зимний вітер бив собою об мури ушпиталю і пристелював все білою габою.

Одно вікоще в шпитали піднеслося. Вітер свойм дужим подихом звадив переносну перегородку, що спиняла прихід острого воздуха з надвору і подув просто у кімнату. Хорий, що лежав в однім кутку кімнати, рушився, задрожав з зимна і попросив доглядачку поставити перегородку попри него. Доглядачка сповнила волю хорого.

При слабім світлі лице хорого молодця виглядало на півмертве. Ніхто був би не пізнав, що се лице недавно жвавого цвитучого студента-атлета. Тяжка операція, страшні болі за кілька днів перемінили молоде тіло майже в трупа.

Хорий кидався і стогнав весь час.

Над ранком до кімнати хорого увійшла незнакома хорому доглядачка, щоби перестелити ліжко.

Доглядачка підійшла до ліжка хорого і спитала, на що хорий терпить і як почувається. При тім підложила хорому під голову другу подушку, щоби змінити його позицію і так перестелювала. Доглядачці бажалося услугувати сему нещасному молодцеви. Якесь дивне чуття притягало її до хорого. Таки хотілося їй бути при нім. Нараз дався чути голос на коритарі.

— Маріє!

— Я тут, — відповіла неохочо доглядачка і вийшла.

Хорий почув імя доглядачки і запамятав його. І сама особа доглядачки не сходила йому з думок. Яка вона мила! Яка милосердна! Який легкий в неї дотик! Дійсна сестра милосердя. Здається, що весь його біль був зник в її присутности.

— — — — — — — — —

Хорий почув великий біль. Самітність і утома додавали йому болю. Задзвонив дзвінок. Зявилася до услуг звичайна доглядачка, але він попросив її прикликати Марію. За хвилю вона увійшла тихо в кімнату. — висока, струнка, чорнява і заговорила лагідним тоном:

— Ви бажали мене бачити?

— Так, панночко.

— Чим можу вам послужити?

— Прошу, коли ласка, лишитися при мені. Я такий хорий! Цілу ніч мучився. Мені здається, що коли ви коло мене, то мені значно лекше стає. Я чуюся дуже самітним і се дуже зле діяє на мене. Ради Бога, лишіться, прошу!

Доглядачка дала знак згоди і сіла біля него. Розуміючи дуже добре положення хорого, вона розпочала бесідою підтримувати в него надію життя. Се зрештою робило й її приємність. Вона відчула якесь невиясниме вдоволення з того, що була при нім.

Хорий заспокоївся і по хвилі заснув.

Нараз впроваджено в кімнату двоє старих людий. Мабуть родичі, бо були дуже схвильовані, коли побачили на ліжі мертве лице хорого.

Рух у кімнаті пробудив хорого. Він оглянувся і радісно кликнув:

— Мамо!

— Михайле!

Сумна радість!

— — — — — — — — —

Хорий наче віджив. Квіти, принесені родичами, наповняли кімнату приємним запахом. Навіть сонце впустило свої ясні проміні в кімнату. На хвилю все змінилося.

В обідню пору родичі неохотно відійшли. Михайло лишився сам. З великого зворушення і утоми хорий заснув.

— — — — — — — — —

Задзвонив дзвінок з кімнати ч. 15. Прибігає доглядачка і питає:

— Чого потребуєте?

— Ох, болить, пече, — не витримаю. Ох! — застогнав Михайло. — Приклиште, ради Бога, доглядачку Марію! Ох!

Доглядачка вийшла. По хвили на її місце зявилася Марія.

— Не покидайте мене! Ратуйте! — стогнав та кидався по ліжку Михайло.

— Заспокійтеся, прошу. Не припускайте собі болю. Ви нині краще виглядаєте. Незадовго зовсім виздоровієте, тільки будьте спокійні, — додавала охоти доглядачка, хоч в душі чула, що для хорого цема вже зиглядів

Їй стало дуже жаль хорого. Хоч його зовсім не знала, та відчувала, що він для неї близький, як брат. Сама з сего дивувалася. І чому хорий все бажав бути з нею? Він же її не знає. Чи лучша вона від других доглядачок? Не могла собі сего ніяк пояснити. Одначе сповнила волю хорого. Лишилася при ньому і заспокоювала та підбадьорувала його як могла.

Квіти на столику вянули. Вянув і хорий молодець. Він одначе почувався тепер значно лекше; успокоївся, бо болю вже так не відчував. Попросив доглядачку піднести його. Вона се сповнила. Михайло спокійно вдивлявся у щось, що було немов далеко-далеко і щось шептів.

Нараз успокоївся і зовсім затих. Доглядачка положила його і оглянула. Серце вже не билося. Тіло остигало. Умер в неї на руках.

— — — — — — — — —

На другий день доглядачка була вільна від шпитальової служби. Рішила отже скористати з нагоди і відвідати своїх родичів, що мешкали на другім боці міста.

Коли увійшла в хату, проти неї вийшов її батько, одітий по святочному. Лице батька було дивне. Наче якийсь сум віяв з него.

— Куди так, батеньку, виряджаєш?

— На похорон, — відповів батько, не оглядаючись.

— Чий похорон?

— Мій сестрінець помер вчера в шпитали. Мав тяжку операцію.

— Як називався? — допитувалася дочка.

— Михайло —

— Михайло! То був мій кузин? Чому-ж я не знала, що ми собі рідня?

Батько неохочо пояснив дочці про своє подружє проти воли батьків, яке відірвало його від своєї рідні. І тому й його діти не були знакомі з другими членами родини.

— Михайло, так, так. Він помер вчера у мене на руках, говорила на пів непритомна Марія.

Невимовно дивно було в душі дівчини. Тепер вона розуміла дивну поведінку хорого Михайла. Не знав, що вона йому перва сестра, але інстинктом відчував. Споріднення крови тягнуло їх до себе.

Савеля Стечишин.

ШИМПАНЗ ВИРАТУВАВ ЧОЛОВІКА.

Шері Кертон, знаменитий англійський фотограф робив довгий час знимки диких звірів, що жиють на волі в центральній Африці. Він запризнився з малим шимпанзом, незвичайно розумним і привязним звірятем. Кертон назвав того шимпанза Тото. Одного дня фотограф у середині джунглів уставляв апарат, аж тут Тото сильно шарпнув його за руках. Кертон оглянувся і побачив біля себе льва, що підкрався високою травою й саме готовився кинутися на нього. Кертон схопив рушницю, прицілився і вбив льва. Колиб не шимпанз, то певно лев роздер би був фотографа. Тото такий понятливий, що навчився грати білля й иншої пожиточної роботи. Як Кертон занедужав і мав горячку, то Тото сам, без нічиєї прикуки, приніс фляшку хініни з подорожної аптики, потім узяв склянку води і зручно подав хорому до уст. Коли мав принести якусь одну книжку зпоміж багато инших, то Тото по порядку вказував одну за другою, аж поки не опинився на тій, при якій Кертон притакнув йому головою. Після повороту з Африки, Кертон подарував шимпанза льондонському звіринцеві, але він там небавом згинув на запалення легких. Кертон видав тепер про нього книжку п. з. „Мій приятель Тото".

ТВОРИ ТЕАТРАЛЬНІ
ЗА СИРОТОЮ БОГ З КАЛИНТОЮ, образ драматичний в житю народа зі співами на 6 актах (14 осіб) ..25 ц
СЕМЕ НЕ КРАДИ, сцени комедія в одній дії (9 осіб) .....15 ц
СИРОТИ, образ драматичний в 4 актах зі співами (12 осіб) .....20 ц
Замовляйте світи на адресу:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВИДУМАЙТЕ НАЗВУ ДЛЯ ГУМОРИСТИЧНОГО ЖУРНАЛУ!
Хто видумає назву для нового гумористичного журналу, що небавом пічне виходити в Ню Йорку, той дістане
$25 ДОЛЯРІВ НАГОРОДИ! $25
Пропозиції назв будуть приймалися до 1-шого падолиста. Кожний, що до того часу видумає і пришле відповідну для гумористичного журнала назву, буде мати нагоду дістати згадану вище нагороду. Спробуйте, може якраз Ви будете тим щасливцем.
ГУМОРИСТИЧНИЙ ЖУРНАЛ БУДЕ ВИХОДИТИ ДВА РАЗИ НА МІСЯЦЬ, З МНОГИМИ ІЛЮСТРАЦІЯМИ, В КОЛЬОРОВИХ ОКЛАДИНКАХ.
УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ БУДУТЬ ВИНОСИТИ:
2 доляри на рік, на пів року 1.25, поодиноке число 10 центів.
В разі, якби одна і та сама назва надійшла від кількох осіб, то нагороду одержить той, що зголоситься скорше. Отже спішіться, щоби попасти першим. Пропозицію, зі своєю адресою, шліть на слідуючу адресу:
HUMOR, 15 E. 3RD ST., NEW YORK, N. Y.

УКРАЇНСЬКЕ ІНФОРМАЦІЙНЕ БЮРО
ВАСИЛЯ ЗАГАЄВИЧА
уладжує
ПРОГУЛЬКУ ДО ГАЛИЧИНИ І НАЗАД
куди можна їхати тепер і на цілий рік і не горожанови. Всі папери спорядимо перед виїздом.
СПРОВАДЖУЄ з краю рідно до Америки і Канади.
ПЕРЕСИЛАЄ гроші в дорядку під гарантією, доручаючи на останній почті або ж в село.
ВИРОБЛЯЄ перепітки, повновласти, контракти.
ПОЛАГОДЖУЄ всі старськравні справи і такаж американські і всюди за границею.
ПРОДАЄ доми, доти і т. д. по умірковних цінах.
КОЛЕКТУЄ спадки в старім краю і в Америці.
Бажаючи чесної обслуги звертайтесь до:
GLOBE SERVICE CO., 470 W. 23RD ST., NEW YORK, N. Y.
Tel.: WATKINS 8933.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОШУКУЮ господині до заряду дому, старшої дівчини або вдови, вдова може бути з одною дитиною, віку 30 до 35 літ, інтелігентної і характерної. Голоситись до **B. WERESZKO, 55 Standard Bank, 4th St. & Ave. B, New York City.** 240-42

ПОШУКУЮ людий з вправою або без — если хочуть навчитися миття вікон, ванни, підлоги і т. п. Голоситися можна кождої хвилі. 242-44
MAKSYM,
26 Avenue B, New York City.

ПОШУКУЮ ІВАНА КОЖУХОВСЬКОГО. Він сам, або знакомі нехай пишуть: **ВД. ФЕДІВ, ул. Гетьманська 44, Коломия, Галичина.** 242

ПОШУКУЮ мого батька Гаврила Фарину, і вуйка Дмитра Фарину, походять з села Отинеличі, пов. Бібрка. 16 літ як відїхали до Ню Йорку. Їх самих, або хто-б їх знав, прошу писати на сю адресу: **ПАЗЯ ФАРИНА, Львів, ул. Косцюшка ч. 1, „Народна Гостинниця".** 242

КСЕНЯ СТАНЬКО, донька Параски з Дїча, пов. Ярослав, шукає свою тету Марию Станько, що виїхала до Ню Йорку перед 18 роками. Відомість прилати: **Ксеня Станько, ул. Grottgera No. 4, Stanislawiw, Galicia, Poland.** 242

РЕСТАВРАНТ на продаж, бизнесова секція, близько доків і фабрик, тижневий торг від $400 до $450. — Голоситися під ч. **610 — 3rd Avenue, pir Hamilton Ave., Brooklyn, N. Y.** 239,1,2,4,6,8,50

НА ПРОДАЖ
БУЧЕРНЯ І ГРОСЕРНЯ
в добрім положенню. Голоситися до:
W. OMELANCHUK,
539 Market St., Newark, N. J. 241-42

ДОКТОР СПЕЦІЯЛІСТА.
Від ревматизму і від жолудкових слабостий. Лічу успішно і даю гарантію. 241-43
Офісові год.: денно від 10 рано до 8. вечер. В неділі від 10. до 1.
Dr. KUZNECOW
325 East 10th St., bet. Ave. A & B, NEW YORK CITY.

НОВІСТЬ!
Нагнети (Corns & Callouses) можна усунути без болятви чи ножа. Усовидне „Універсальний Корн Плястер" після долученого припису. Ціна за пачку по 25 центів, за шість пачок $1.25. На оробу (Заряд) посилається дорож тому, хто пришле 5 цнт. марку почтову на оплату пересилки. — Пишіть на адресу: 234-
UNORCHAK'S PHARMACY,
216 Washington St., Jersey City, N. J.

ЩО КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ В АМЕРИЦІ ПОВИНЕН МАТИ.
1) Новий Українсько Англ. і Англ. Український Словарець, в котрім міститься 6000 слів, а також додаток: Як стати горожанином Злуч. Держав і 300 адресів, де дістати роботу. Ціна $1.00.
2) Торговельна Школа в пятьох лекціях з додатком ріжних статей, як здобути добробут. Ціна $1.00.
3) Запорожська Слава, повість, 50 ц.
Всі три книжки дістанете за $2.00, длятого ще лиш вложіть до листа і ж адресуйте до: 242-49
SICHOWY BAZAR,
34 E. 7th St., New York, N. Y.

М. ПОСТОЛОВСЬКИЙ
МАЛЯР
КОНТРАКТОР
виконує малярські роботи.
337 E. 9th ST.,
NEW YORK CITY
Tel.: Lexington 7978
Тут знаходиться і електричний майстер.

Найбільший склад піря
в Північнім Америці
НАЙЛІПШИМ ТОВАР
по найнижчій ціні
Дістанете в нас.
Дістаєте ціле, дерте або мягке піря. Продаємо його в великих скількостях і маємо все свіже і чисте, не злежане. Посилаємо його всюди по Америці і Канаді. Пишіть по інформації і проби. Дістанете їх дарм. **ALBERT STETZ, Dep. 5, 138 Passaic St. Passaic, N.J.**

ПАТЕНТИ

ВИНАХІДНИКИ! В справах патентових вдавайтеся до нас для скорого полагодження Вашої справи. Кожда справа полагоджується особисто. Наш досвід многих літ є для Ваших услуг. Підручник і зразкові знаки даром.
BRYANT & LOWRY
Registered Patent Attorneys
310 VICTOR BLDG.,
WASHINGTON, D. C.

ЮЛІЯ ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ВИПОЖИЧАЄ КЕРИЧ НА ВЕСІЛЯ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ДРУГІ ЗАБАВИ.
129 E. 7th ST., NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2288